

B. Eucharistie v I. listě Korintánům

1. 1 KOR 10,14-18

a) Kontext

Sv. Pavel již dříve vyučoval své novokřtence, že maso obětované bohům není samo o sobě ničím zlým, protože bohové neexistují. Z toho vyplývalo, že mohli s klidem a bez skrupulí pojídat toto maso, když se dostalo na jatka nebo bylo předloženo na stole nějakého pohanského přítele (srv. 1 Kor 10,23-33), samozřejmě pokud tím nedali pohoršení (srv. 1 Kor 8,4-13). Někteří však zde zašli příliš daleko, když zneužili sloganu o křesťanské svobodě: "všechno je dovoleno" (1 Kor 10,23), a neostýchali se zúčastňovat veřejných posvátných hostin, které byly součástí pohanských obětí. Sv. Pavel hodnotí tento skutek jako pravou modloslužbu, před níž je třeba utíkat.

b) Potvrzení obětního charakteru Eucharistie

Cílem sv. Pavla je ukázat neslučitelnost účasti na Kristově oběti s účastí na pohanských obětech. Přímým Pavlovým záměrem tedy není učít o obětním charakteru Eucharistie: ten je však na druhé straně předpokládán a je též zřejmý ze srovnání se starozákonními oběťmi a s oběťmi pohanskými.

Výchozím bodem napomenutí sv. Pavla je starozákonní pojetí obětní hostiny: Ten, kdo pojídá obětované zvíře, vstupuje do společenství s oltářem, představujícím Boha, neboli - řečeno přesněji - vstupuje do společenství s onou částí obětního daru, která byla spálena na oltáři a tím vystoupila do Boží sféry. Tak účastník obětní hostiny vytváří určité společenství se samotným Bohem.

Obdobně ten, kdo se účastňuje pohanské obětní hostiny, vstupuje prostřednictvím pojídaného masa do společenství s onou druhou částí masa, která byla obětována, a tím nepřímo do společenství s pohanským božstvem. A protože sv. Pavel ví dobře, že pohanští bohové neexistují, říká, že se tak vstupuje do společenství se zlými duchy. Zlí duchové jsou totiž ve skutečnosti těmi, k nimž je zaměřen pohanský kult, i když samozřejmě nikoliv úmyslem obětujících, nýbrž skutečností, že ďáblové, nepřátelé Boží, si slouží pohanským kultem k tomu, aby vzdálili lidi od pravého Boha.

V tomto kontextu náleží také Eucharistie do kategorie obětních hostin. Kdo tak pije "kalich požehnání" čili víno z kalicha, nad nímž byla pronesena modlitba díkyvzdání, vstupuje do společenství s Kristovou krví, a kdo pojídá "chléb, který lámeme", vstupuje do společenství s Kristovým tělem. Z toho plyne, že tělo a krev našeho Pána, které jsou přítomny v Eucharistii, jsou obětí. Sv. Pavel tudíž nepřímo, avšak jasně potvrzuje obětní charakter Eucharistie.

2. 1 KOR 11,20-34

a) Kontext

Text sv. Pavla se vztahuje na zlořád, který Apoštol národů poznal a odsuzuje na jaře roku 56 nebo 57; je tam též narážka na předchozí poučení o Eucharistii, které Korintáné obdrželi od sv. Pavla v době jeho první evangelizace v letech 50-52.

V předchozích částech I. listu Korintánům se mluví o určitých rozděleních v komunitě věřících. Tato rozdělení se pak zvláště projevovala navenek v souvislosti se slavením Eucharistie, předcházeným společným bratrským jídlem. Kvůli tomu, že v sále shromáždění byly pro ony neshody různé oddělené skupiny, a i kvůli jiným zlým důvodům docházelo k tomu, že někteří nečekali, až se všichni shromáždí, a jedli dříve než ostatní. Na druhé straně zde byli chudí, kteří na společný stůl mohli donést jen velmi málo či vůbec nic, a jež očekávali, že budou moci mít účast na společném jídle. Stávalo se však, že zůstávali s prázdným žaludkem, protože druzí už bezohledně všechno snědli. Nechyběly ani případy, že někteří byli dokonce opilí nebo téměř opilí. Za této situace sv. Pavel chce poukázat na celou